दिनांक २०/०६/२०१८ कोकण विभागातील वेटलँड संदर्भात पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या बैठकीची टिपणी
मा. विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली, विभागीय आयुक्त यांचे कार्यालय, जुने सचिवालय, फोर्ट, मुंबई.

१.मागिल बैठकीचा आढावा.

अ.क्र	विषय	झालेली चर्चा व घेण्यात आलेला निर्णय	कार्यवाही करणारी यंत्रणा	शेरा
१	a) श्री.अनंत दत्तात्रय पाटील :- (मौजे भुईगांव सर्वे क्र. 220) b) श्री. फ्रान्सिस डिसोजा:- (मौजे भुईगांव सर्वे क्र. 220)	या तक्रारी संदर्भात उपस्थित जिल्हाधिकारी पालघर यांच्या प्रतिनीधींनी या विषयासंदर्भात पुढील सुनावणी दि.१४/०६/२०१८ रोजी असल्याचे सांगितले. परंतु सदर विषय हा बऱ्हेच महिने प्रलंबित असल्याने समितीने सदस्य सचिवांना जिल्हाधिकारी पालघर यांना पत्र पाठवून या विषया संबंधित खुलासा सादर करण्याबाबत सांगितले.	जिल्हाधिकारी, पालघर व सदस्य सचिव	
२	a) श्री. कुलदिप चौधरी (मौजे नायगाव जि. पालघर) b) श्री. अनिकेत स. वाडीवकर (आगाशी ता. वसई जि. पालघर) c) श्री. मॅकेन्झी डांबरे (भुईगांव, वसई जि. पालघर) d) श्री. स्टॅलिन डी (आगाशी ता. वसई जि. पालघर)	समितीने सदर जागेचे Restoration करुन जागेवर केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल,छायाचित्रे आणि संबंधित सर्व कागदपत्रे सादर करण्याबाबत दि.२७.०२.२०१८ च्या बैठकीत सांगितले होते. या तक्रारी संदर्भात समितीने सदस्य सचिवांना जिल्हाधिकारी पालघर यांना पत्र पाठवून या विषया संबंधित खुलासा सादर करण्याबाबत सांगितले.	जिल्हाधिकारी, पालघर व सदस्य सचिव	
३	**धीरज परब:-** ईमेलद्वारा प्राप्त अर्ज	या तक्रारी संदर्भात उपस्थिती अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांनी श्री. धिरज परब यांच्याकडून प्राप्त तक्रारींपैकी तीन जागेवर स्थळ पहाणी करण्यात आली असून उर्वरित जागेवरील स्थळ सूरु असल्याचे सांगितले. समितीने या संबंधी ज्या ६ तक्रारी प्राप्त आहेत त्या जागेवर स्थळ पहाणी करुन प्रत्येक तक्रारीचा वस्तूस्थिती अहवाल सादर करण्यास सांगितले. त्या अनुषंगाने अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांनी पुढील बैठकीमध्ये या संबंधी अहवाल सादर करु असे समितीला सांगितले होते. तथापि आजपर्यंत अहवाल प्रलबित असल्याने समितीने या बाबत उपस्थित प्रतिनीधीं यांना त्वरीत पुर्तता करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या.	आयुक्त, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका.	

४	**श्री. नंदकुमार पवार:-** (बाळकुम, कशेरी, काल्हेर, अंजूर दिवा)	या तक्रारी संदर्भात उपस्थिती प्रतिनिधींनी सदर जगेवर स्थळ पहाणी करुन FIR दाखल करण्यात आली आहे असून या बाबतचा अहवाल जिल्हाधिकारी ठाणे यांच्याकडे पाठविण्यात आला आहे असे सांगितले. त्या अनुषंगाने समितीने जिल्हाधिकारी ठाणे यांच्याकडून जागेची FIR प्रत आणि केलेल्या कार्यवाहीची संपूर्ण माहिती घेण्याबाबत सदस्य सचिवांना सांगितले. तसेच सदर जागा Restore करण्यासाठी उपवनसंरक्षक ठाणे यांच्याकडे पत्र पाठविण्यात आले आहे, त्या बाबतचा अहवाल अद्याप प्रलंबित आहे त्यानुसार समितीने उपवनसंरक्षक ठाणे यांनी केलेल्या कार्यवाहीबाबत सदस्य सचिवांना विचारणा करण्यास सांगितले.	जिल्हाधिकारी ठाणे, उपवनसंरक्षक ठाणे व सदस्य सचिव	
५	**श्री. नंदकुमार पवार:-** Distruction and reclamation of mangroves and Wetlands at Dronagiri Node, Uran.	या तक्रारी संदर्भात सिडको यांच्या प्रतिनिधींनी सदर जागेवर अद्याप स्थळपहाणी न झाल्याने तक्रारदारास संपर्क करुन दोन दिवसात स्थळ पहाणी करुन या बाबतचा अहवाल दि.२ जून २०१८ **पर्यंत** सादर करु असे समितीच्या बैठकीत सांगितले.	जिल्हाधिकारी, रायगड आणि सिडको	**अहवाल प्राप्त**
६	**अज्ञात व्यक्ती - KW2** Lots of trucks dumpers dumping the red clay in Mangrove. (स्थळ:- सेक्टर-२३ घनसोली, नवी मुंबई)	या तक्रारी संदर्भात सिडको यांच्या प्रतिनिधींनी सदर जागेवरील डेब्रीज हटविण्याचे काम पूर्ण झाले आहे असे सांगितले त्याबाबतचा अहवाल सादर करण्याबाबत समितीने सिडको यांना सांगितले. तसेच सदर जागेच्या Restoration ची आवश्यकता असल्यास मुंबई कांदळवन संधारण घटक यांची मदत घेण्याबाबत सदस्य सचिवांनी सिडको यांच्या प्रतिनीधींना सांगितले.	सिडको	
७	**तक्रारदार श्री. अक्षय पाटील** **Complaint ID No- KW5** Website द्वारा तक्रार प्राप्त दि.१२.०२.२०१८ - विषय:- Illegal mangrove cutting (स्थळ :- विटावा ता. जि. ठाणे)	या तक्रारी संदर्भात ठाणे महानगरपालिकेने अहवालानुसार सदरजागेची NWIA वर पुन्हा पडताळणी केली असता सदर जागा पाणथळ नसल्याचे दिसून येते. नमूद स्थळ पहाणी अहवालावर तक्रारदारांची स्वाक्षरी घेण्यासंदर्भात तक्रारदारांशी चर्चा केली असता त्यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालय, कांदळवन कक्ष, पोलिस विभाग यांचे प्रतिनिधीची त्यांच्या उपस्थितीत वेळ घ्यावी व त्या अनुषंगाने पुन्हा स्थळ पहाणी करण्यात येईल असे ईमेल दि.२४/०५/२०१८ रोजी कळविले आहे असे सांगितले. त्या अनुषंगाने समितीने या संदर्भात मंगळवार दि.५/०६/२०१८ रोजी एकत्र स्थळ पहाणी करण्यास सांगितले.	जिल्हाधिकारी, ठाणे आणि महानगरपालिका ठाणे	**अहवाल प्राप्त**
८	**श्रीमती श्वेता भट** दि.०६.०२.२०१८ Destriction of mangrove behind Hiranandani, Kavesar, Thane.			

९	**तकारदार श्री. स्टॅलिन डी** Email द्वारा तक्रार प्राप्त दि.१५.०२.२०१८ विषय :- Illegal dumping on wetlands along JVLR and Eastern express highway (स्थळ :- जोगेश्वरी विक्रोळी रोड, मुंबई)	श्री. स्टॅलिन यांनी JVLR ला लागून असलेले जे दोन गेट आहेत ते बंद करण्याबाबत सांगितले जेणेकरुन त्या ठिकाणी डेब्रिज पुन्हा जमा होणार नाही. त्यानुसार समितीने मुंबई महानगरपालिका यांना सदर जागेवरील गेट बंद करण्याबाबतच्या सूचना दिल्या.	मुंबई महानगरपालिका	**अहवाल प्राप्त**
१०	**श्री. धिरज परब** भाईंदर पश्चिम, येथे मुर्धा रेव आगार भागात सरकारी जागेत नैसर्गिक पाळथळाचा ऱ्हास झाल्याबाबत. स्थळ :- भाईंदर पश्चिम, जि.ठाणे.	या तक्रारी संदर्भात उपस्थिती अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांनी स्थळ पहाणी दरम्यान सदर जागेवर पुन्हा अतिक्रमण झाले असल्याचे सांगितले ते पुन्हा हटविण्यात येईल असे सांगितले. सदर जागा ही काही सॉल्ट विभागाची आणि सरकारी असल्याचे सांगितले. त्या अनुषंगाने समितीने सदर जागा ही ज्या कोणाच्या मालकिने असेल त्यास पत्राद्वारे कळवून सदर जागेचे संरक्षण करण्यास सागितले. त्यानुसार समितीने अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांना या तक्रारी संदर्भात लेखी अहवाल समितीच्या पुढील बैठकीपूर्वी देण्याबाबतचे आदेश दिले.	आयुक्त, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका	
११	**श्री. धिरज परब** भाईंदर पश्चिम राधा स्वामी सत्संग व परिसरात पाणथळ, कांदळवनाच्या ऱ्हासाबाबत. स्थळ :- भाईंदर पश्चिम जि. ठाणे.	या तक्रारी संदर्भात समितीने सदर जागेवर डेब्रिज टाकण्यात आले असून अद्याप FIR दाखल का केली नाही या बाबत अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांना विचारणा केली असता त्यांनी या बाबत स्वत: स्थळ पहाणी करुन या बाबतचा अहवाल सादर करु असे बैठकीत सांगितले. त्या नुसार समितीने तक्रारदार व श्री. स्टॅलिन यांच्या सोबत स्थळ पहाणी करुन सदर तक्रारीबाबत प्राधान्याने कार्यवाही करुन त्या बाबतचा लेखी अहवाल समितीपुढे सादर करावा असे मिरा-भाईंदर महानगरपालिकेला सांगितले.	आयुक्त, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका सिडको	
१२	**तक्रारदार अभिव्यक्ती गृप** **Please save Secctor 19 Pond** स्थळ:- सेक्टर १९ खारघर, नवी मुंबई.	या तक्रारी संदर्भात दि.२४/०४/२०१८ च्या बैठकीत दिलेल्या सूचनेप्रमाणे सिडकोने कोणताही अहवाल सादर केलेला नाही. सिडको यांना सदर जागेवर पाणथळ नसल्याची भूमिका मांडली व सदर जागेवर कोणत्याही प्रकारची हानी झालेली नाही	सिडको	**अहवाल प्राप्त**

१३	**श्री. नरेशचंद्र सिंघ** **टिप्पणीतील मुद्दा क्र. १८** Please Immediately stop the Destruction of Mangroves, water bodies and wetland in Kharghar.	असेही त्यांनी बैठकीत सांगितले. सदर जागेवर पुन्हा कोणी डेब्रिज टाकणार नाही असे सिडको यांच्या प्रतिनिधींनी सांगितले. सदस्य सचिवांनी सदर जागेवर Wetland आहे किंवा नाही या बाबत पुन्हा तक्रारदारासोबत स्थळ पहाणी करण्याबाबत समितीने सांगितले व त्या बाबतचा अहवाल तात्काळ मंगळवार दि.५ जून २०१८ रोजी सादर करण्याबाबत सिडको यांना सांगितले.		
१४	**श्री. स्टॅलिन डी** Massive illegal reclamation of coastal wetland at Mumbra by Thane Municipal corporation.	या तक्रारी संदर्भात ठाणे महानगरपालिका यांनी त्यांच्या अहवालानुसार तक्रारदारासोबत दि.२९/०५/२०१८ रोजी स्थळ पहाणी केली. पहाणीच्या वेळी तक्रारदारांनी Mudflat वरचे भराव काढून टाकणे व Mudflat Restore करण्याबाबत सूचना दिल्या त्यानुसार ठाणे महानगरपालिकातर्फे काम सुरु करण्यात आले आहे असे सांगितले. सदर काम हे पावसापूर्वी करण्याबाबत समितीने सांगितले.	जिल्हाधिकारी ठाणे आणि आयुक्त महानगरपालिका ठाणे.	
१५	**इतर विषय**	१) समितीच्या अध्यक्षांनी दि.२१.१२.२०१७ च्या बैठकीमध्ये सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना असे सुचित केले की प्रत्येक जिल्हयातून त्या वन विभागाशी सल्लामसलत करुन कमीत कमी एक अशी योग्य त्या वेटलॅन्ड क्षेत्राची निवड करावी जी जैवविविधतेने व पर्यावरणीयदृष्टया महत्वाची आहे. जेणेकरुन स्थानिक नागरीकांच्या सहाय्याने वेटलँन्ड क्षेत्र पर्यटन स्थळ (Eco-Tourism) म्हणून विकसीत करता येईल. प्राप्त जिल्हयांची माहिती पुढील तकत्यात दिली आहे. **जिल्हा** — **निवडलेले पाणथळ क्षेत्र** ठाणे — रेती बंदर, पारसिक मुंबई उपनगर — बोरीवली मुंबई शहर — - रायगड — मुरबे खालापूर व फेटवणे रत्नागिरी — सिंधुदुर्ग — पावशी ता. कुडाळ मुळदे धरण पालघर — पानजु ता. वसई रत्नागिरी जिल्हयातून कोणीही प्रतिनीधींनी उपस्थित नव्हते. त्यानुसार समितीने त्यांना योग्य पाणथळ जागा सूचविण्यास सांगितले.	सर्व जिल्हाधिकारी	

जिल्हा	निवडलेले पाणथळ क्षेत्र
ठाणे	रेती बंदर, पारसिक
मुंबई उपनगर	बोरीवली
मुंबई शहर	-
रायगड	मुरबे खालापूर व फेटवणे
रत्नागिरी	
सिंधुदुर्ग	पावशी ता. कुडाळ मुळदे धरण
पालघर	पानजु ता. वसई

१६	**तक्रारदार श्री. झोरु भातेना** विषय :- Illegal dumping on low lying CRZ-II NDZ land at CTS No 229A of Village Anik, in M/West Ward, by Mumbai Metro 3 (MMRCL)	सदर तक्रार ही जिल्हाधिकारी मुंबई यांना पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्याबाबत समितीने सांगितले.	जिल्हाधिकारी मुंबई	
१७	**श्री. धिरज परब** मीरा भाईंदर महापालिकेने आरक्षण क्र. १२२ डी – दफनभूमी प्रकरणी MCZMA ची तद्यन फसवणूक व दिशाभूल करुन घेतलेली मंजूरी रद्द करणे.	या तक्रारी संदर्भात अतिरिक्त आयुक्त मिरा-भाईंदर महानगरपालिका यांना चौकशी करुन या बाबतचा अहवाल पुढील बैठकीत सादर करण्याबाबत समितीने सांगितले.	आयुक्त, मिरा-भाईंदर महानगरपालिका	
१८	**तक्रारदार नरेशचंद्र सिंघ** विषय:- Urgently Declare Wetlands of Sector 17 and 19 Kharghar "No Development Zone"!	या तक्रारी संदर्भात समितीने सिडको यांनी आवश्यक ती कार्यवाही करुन या बाबतचा लेखी अहवाल पुढील बैठकीमध्ये सादर करण्यास सांगितले.	सिडको	

२. नवीन प्राप्त तक्रारी

अ.क्र	तक्रारदार	तक्रारीचा विषय	कार्यवाही करणारी यंत्रणा	पृ.क्र.
१	श्री. सुनिल अगरवाल	Complete Destruction of Wetlands and Mangroves in Sector 14 of Kharghar	सिडको आणि जिल्हाधिकारी रायगड	1
२	श्री. स्टॅलिन डी व श्री. रोहीत जोशी	Improper investigation and filling or FIR	जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर	6
३	श्री. स्टॅलिन डी.	Reclamation of Wetlands by Thane Municipal Corporation	ठाणे महानगरपालिका	8
४	Complaint No: KW7 अज्ञात व्यक्ती	Wetland destruction	जिल्हाधिकारी, ठाणे आणि ठाणे महानगरपालिका	11
५	Complaint No: KW9 श्री. ओमकार केणी	Dhamapur Lake wetland repeated Violations.	जिल्हाधिकारी सिंधुदुर्ग.	13
६	Complaint No: KW13 श्री. राजीव दत्ता	Destruction of wetland mangroves at saket balkum road by TMC	जिल्हाधिकारी, ठाणे आणि ठाणे महानगरपालिका	17
७	Complaint No: KW14 श्रीमती उल्का शुक्ला	Mass destruction via dumping of debris	सिडको आणि जिल्हाधिकारी रायगड	20
८	Complaint No: KW15 श्री. राजीव दत्ता.	Illegal unauthorised dumping of building materials in the thane Creek opposite the thane COMM	जिल्हाधिकारी ठाणे	22
९	श्रीमती कांचन पुरोहीत	Wetlands and Mangroves in Nerul, Navi Mumbai	सिडको	26

१०	श्री. नंदकुमार पवार Feedback on site visit of Uran taluka.	1) Dastan phata jasai , where almost 100 acres of wetland is reclaimed, Reclamation still continue.	सिडको आणि जिल्हाधिकारी रायगड	**पृ.क्र.** 27
		2) coastal road - There are huge patches of mangroves have found dead either side of the coastal road by blocking of tidal water flow.		
		3) At panja Dongri 289 hectares of mangroves stretch may be vanished due to blocking of tidal water flow by construction of concrete wall and installing of sluice gates.This stretch can be saved if, will to save, by restoration of tidal water flow.		
		4) At terminal 4 of JNPT, 4550 mangroves trees (4.5 hectares) have killed needlessly. Forest department and tehsildar have confirmed the killing of mangroves. This site yet to be visited FIR must be filed against JNPT for killing of mangroves.	जिल्हाधिकारी रायगड	
		5) Reclamation on mangroves at Belpada by JNPT, for SEZ. Dumping continues in full swing.		
११	श्री. धिरज परब	मीरा भाईंदर महापालिका हद्दीतील मीरारोड पश्चिम येथे नाझरेथ आगर परिसरात सरकारी व खाजगी जागेत कांदळवन , पाणथळ चा ऱ्हास करून व सीआरझेड चे उल्लंघन	जिल्हाधिकारी ठाणे	30
१२	श्री. धिरज परब	पालघर जिल्हयातील वसई तालुक्यात वरसावे पूल महामार्गापासून लोढा जैन मंदिर पर्यंतच्या परिसरात कांदळवन, पाणथळचा नाश करुन सीआरझेड, इकोसेन्सेटिव्ह झोनमध्ये चाललेल्या प्रचंड भराव- बांधकामा प्रकरणी.	जिल्हाधिकारी पालघर	35
१३	श्री. धिरज परब	वरसावे, चेणे, काशी , घोडबंदर , मिरे या संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यानालगतच्या इको सेन्सेटिव्ह झोन मधील बेकायदा भराव , बांधकामे तातडीने थांबवून निष्कासित करणे बाबत.	जिल्हाधिकारी ठाणे आणि मीरा-भाईंदर महानगरपालिका	38